

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 17.9.2025 r.
COM(2025) 510 final

2025/0286 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

**upoważniająca państwa członkowskie do podpisania, w interesie Unii Europejskiej,
Trzeciego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej
w sprawach karnych**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Cele wniosku

Niniejszy wniosek dotyczy decyzji Rady Unii Europejskiej („Rada”) upoważniającej państwa członkowskie Unii („państwa członkowskie”) do podpisania, w interesie Unii, Trzeciego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych („Protokół”)⁽¹⁾. Celem Protokołu jest wzmocnienie zdolności państw do skutecznego reagowania na przestępczość przez usprawnienie i uzupełnienie procedur wzajemnej pomocy określonych w Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 r. („konwencja z 1959 r.”) oraz w dwóch pierwszych protokołach dodatkowych do niej.

Komisja przedłoży również wniosek dotyczący decyzji Rady upoważniającej państwa członkowskie do ratyfikowania Protokołu w interesie Unii.

Od czasu ustanowienia konwencji w 1959 r. i jej wejścia w życie w 1962 r. działalność przestępcza nabiera coraz bardziej transnarodowego charakteru, co stanowi złożone wyzwanie dla organów ścigania i organów sądowych. W przypadku przestępstw takich jak handel narkotykami, terroryzm, cyberprzestępczość i pranie pieniędzy sprawcy, świadkowie i dowody często znajdują się w wielu jurysdykcjach. Współpraca międzynarodowa w sprawach karnych jest zatem niezbędna – i powinna być tak szybka, skuteczna i wydajna, jak tylko jest to możliwe. Chociaż państwa członkowskie korzystają ze ścisłej współpracy wewnętrznej w sprawach karnych, aby zwalczać zagrożenia transnarodowe muszą również skutecznie współpracować z państwami trzecimi.

Fundamentem tej współpracy są mechanizmy wzajemnej pomocy, które umożliwiają organom sądowym i organom ścigania występowanie o dowody i ich przekazywanie, dokonywanie czynności procesowych oraz wspieranie postępowań przygotowawczych wykraczających poza granice państw – z poszanowaniem suwerenności i gwarancji prawnych.

Protokół stanowi odpowiedź na zmieniający się charakter przestępczości, transgraniczny przepływ osób oraz rozwój nowych technologii. Unowocześnia on obowiązujące przepisy dotyczące wzajemnej pomocy, co usprawnia współpracę organów wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania. Najważniejsze zmiany obejmują: – wprowadzenie wspólnych zasad współpracy w zakresie (i) użycia technicznych urządzeń rejestrujących na terytorium innej strony Protokołu oraz (ii) przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych; – zwiększenie liczby sytuacji, w których można wnioskować o przesłuchanie w trybie wideokonferencji; – nadanie pierwszeństwa elektronicznym kanałom komunikacji między właściwymi organami; – wprowadzenie obowiązków w zakresie terminowego wykonania wniosków o wzajemną pomoc; oraz – aktualizację postanowień dotyczących ochrony danych osobowych przekazywanych między stronami w wyniku wykonania wniosku złożonego na podstawie konwencji z 1959 r. lub któregośkolwiek z jej protokołów.

Kontekst

Celem konwencji z 1959 r. jest wzmocnienie zdolności państw stron do skutecznego reagowania na przestępczość przez ustanowienie wspólnych zasad współpracy międzynarodowej w sprawach karnych, w szczególności w dziedzinie wzajemnej pomocy.

⁽¹⁾ Tekst Protokołu zostanie załączony do wniosku dotyczącego decyzji Rady upoważniającej państwa członkowskie do ratyfikowania Protokołu w interesie Unii.

Konwencja z 1959 r., będąca podstawowym instrumentem międzynarodowej współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, jest powszechnie uznawana i została przyjęta zarówno przez członków Rady Europy, jak i przez państwa niebędące jej członkami, co potwierdza jej znaczenie w skali regionalnej i globalnej.

Konwencja z 1959 r. jest główną podstawą prawną wzajemnej pomocy w sprawach karnych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi, w szczególności w przypadku braku bardziej szczegółowych umów dwustronnych lub regionalnych. Chociaż stosowanie konwencji z 1959 r. między państwami członkowskimi zostało w dużej mierze zastąpione prawem Unii, nadal ma ona ograniczone zastosowanie tam, gdzie nie ustanowiono odpowiednich przepisów unijnych. Zapewnia to ciągłość i pewność prawa we współpracy transgranicznej.

Konwencję z 1959 r. uzupełniono dwoma protokołami dodatkowymi: protokołem dodatkowym, który został podpisany w 1978 r. i wszedł w życie w 1982 r., oraz drugim protokołem dodatkowym, który został podpisany w 2001 r. i wszedł w życie w 2004 r. Do konwencji z 1959 r. mogą przystąpić państwa członkowskie Rady Europy, a państwa niebędące członkami – na zaproszenie. Obecnie konwencja z 1959 r. ma 50 państw stron, w tym wszystkie 27 państw członkowskich UE. Protokół dodatkowy ma 42 państwa strony, w tym wszystkie 27 państw członkowskich UE, natomiast drugi protokół dodatkowy ma 42 państwa strony, w tym 26 państw członkowskich UE. W konwencji z 1959 r. nie przewiduje się możliwości przystąpienia do niej przez Unię Europejską.

W odpowiedzi na dostrzeżoną potrzebę aktualizacji konwencji z 1959 r. i drugiego protokołu dodatkowego do niej wniosek dotyczący nowego Protokołu został włączony do zakresu uprawnień Komitetu Ekspertów ds. funkcjonowania konwencji europejskich w dziedzinie współpracy w sprawach karnych (PC-OC) na lata 2022–2025, zatwierdzonego przez Komitet Ministrów Rady Europy. Aktualizacja była potrzebna w szczególności, aby odzwierciedlić szybkie zmiany w praktykach wzajemnej pomocy w ostatnich latach, w tym zwiększone wykorzystanie wideokonferencji i innych narzędzi technologicznych, zwłaszcza podczas pandemii COVID-19. Ponadto konieczne było wyeliminowanie pewnych niedociągnięć stwierdzonych przez praktyków.

PC-OC opracował nowy Protokół na podstawie propozycji przedstawionych przez różne delegacje. W negocjacjach w sprawie Protokołu uczestniczyły państwa członkowskie. Protokół został sfinalizowany przez PC-OC na 86. posiedzeniu (12–14 listopada 2024 r.) i przyjęty przez Komitet Ministrów Rady Europy w dniu 4 czerwca 2025 r. Ma on zostać otwarty do podpisu w dniach 18–19 września 2025 r.

Przyczyny wniosku

Protokół wejdzie w życie po wyrażeniu przez trzy strony zgody na podporządkowanie się Protokołowi zgodnie z jego art. 10. Uroczystość podpisania Protokołu ma się odbyć w dniach 18–19 września 2025 r.

Szybkie wejście w życie Protokołu leży w interesie Unii z kilku powodów.

Po pierwsze, Protokół zapewni, aby organy sądowe i inne właściwe organy były lepiej przygotowane do występowania o dowody i o inną pomoc niezbędną do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz do przedstawiania takich dowodów i udzielania takiej pomocy. Dzięki uproszczeniu i przyspieszeniu istniejących procedur wzajemnej pomocy Protokół zwiększa zdolność państw do reagowania na zagrożenia transgraniczne. Uzupełnia on pierwotną konwencję i dwa pierwsze protokoły do niej oraz dostosowuje je do współczesnych wyzwań.

Po drugie, Protokół zapewni, aby takie środki służące pozyskiwaniu dowodów i udzielaniu innej pomocy stosowano w sposób umożliwiający państwom członkowskim poszanowanie praw podstawowych, w tym praw procesowych w sprawach karnych, prawa do prywatności i prawa do ochrony danych osobowych. W szczególności, brak jasnych zasad na szczeblu międzynarodowym w odniesieniu do środków takich jak stosowanie technicznych urządzeń rejestrujących może utrudniać zapewnienie, aby dotychczasowe praktyki gwarantowały pewność prawa, poszanowanie praw podstawowych i gwarancje procesowe podejrzanych w postępowaniach przygotowawczych.

Po trzecie, Protokół jest zgodny z celami Unii określonymi w ProtectEU, europejskiej strategii bezpieczeństwa wewnętrznego na 2025 r.⁽²⁾, zakładającej skuteczniejsze zwalczanie poważnej i zorganizowanej przestępczości przez wzmocnienie współpracy sądowej oraz zapewnienie unijnym systemom wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych skutecznych narzędzi reagowania na pojawiające się zagrożenia. Stanowi on uzupełnienie istniejących instrumentów unijnych i międzynarodowych, których UE lub jej państwa członkowskie są stronami, a tym samym przyczynia się do walki UE z przestępczością transgraniczną.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Obecne unijne ramy prawne obejmują instrumenty dotyczące współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, w szczególności dyrektywę 2014/41/UE w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych oraz konwencję, ustanowioną przez Radę zgodnie z art. 34 Traktatu o Unii Europejskiej, o pomocy prawnej w sprawach karnych między państwami członkowskimi Unii Europejskiej z 2000 r., a także protokół z 2001 r. do tej konwencji. Ta konwencja oraz protokół z 2001 r. nadal mają zastosowanie w stosunkach z państwami członkowskimi niezwiązanymi dyrektywą 2014/41/UE. Ponadto w rozporządzeniu (UE) 2023/2844 (rozporządzenie w sprawie cyfryzacji) i w dyrektywie (UE) 2023/2843 (dyrektywa w sprawie cyfryzacji) określono jednolite ramy prawne korzystania z elektronicznych środków komunikacji między właściwymi organami w procedurach współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, w tym w procedurach na podstawie dyrektywy 2014/41/UE. Obecne ramy prawne Unii Europejskiej obejmują również decyzję ramową Rady 2009/315/WSiSW w sprawie organizacji wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego pomiędzy państwami członkowskimi oraz treści tych informacji oraz rozporządzenie (UE) 2017/1939 wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej („EPPO”). Państwa członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy powinny zapewnić, aby EPPO mogła, w ramach wykonywania swoich kompetencji przewidzianych w art. 22, 23 i 25 rozporządzenia (UE) 2017/1939, dążyć do współpracy na podstawie Protokołu w taki sam sposób jak prokuratorzy krajowi tych państw członkowskich. Te instrumenty i porozumienia odnoszą się w szczególności do art. 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7 Protokołu.

Ponadto Unia przyjęła szereg dyrektyw wzmacniających prawa procesowe podejrzanych i oskarżonych, a mianowicie dyrektywy 2010/64/UE, 2012/13/UE, 2013/48/UE, (UE) 2016/343, (UE) 2016/800 i (UE) 2016/1919. Instrumenty te odnoszą się w szczególności do art. 2, 3 i 4 Protokołu. Jeden szczególny zestaw zabezpieczeń dotyczy ochrony danych osobowych, która jest prawem podstawowym zapisanym w traktatach UE i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Dane osobowe mogą być przetwarzane wyłącznie zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679 (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) i dyrektywą (UE) 2016/680 (dyrektywa o ochronie danych w sprawach karnych). Podstawowe prawo

⁽²⁾ Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów w sprawie ProtectEU: europejska strategia bezpieczeństwa wewnętrznego, COM(2025) 148 final.

każdej osoby do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się obejmuje – jako zasadniczy element – poszanowanie prywatności komunikowania się. Dane pochodzące z łączności elektronicznej mogą być przetwarzane wyłącznie zgodnie z dyrektywą 2002/58/WE (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej). Instrumenty te odnoszą się w szczególności do art. 7 Protokołu.

Na zewnątrz Unia zawarła szereg umów z państwami trzecimi. Obejmują one umowy o wzajemnej pomocy prawnej między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki, między Unią Europejską a Japonią oraz między Unią Europejską a Norwegią i Islandią, a także umowę o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem. Umowa o handlu i współpracy ustanawia ramy wzajemnej pomocy przez uzupełnienie konwencji z 1959 r. i dwóch pierwszych protokołów dodatkowych do niej.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Protokół nie ma wpływu na inne obszary polityki Unii.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Art. 218 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) stanowi, że jeśli przewidywana umowa nie dotyczy wyłącznie lub głównie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, Komisja jest zobowiązana przedłożyć wniosek Radzie. Rada przyjmuje decyzję upoważniającą do podpisania umowy.

Materialna podstawa prawna zależy przede wszystkim od celu i treści planowanego aktu. Wniosek ma dwa główne cele i elementy składowe: (i) ułatwienie współpracy między organami sądowymi lub innymi właściwymi organami w związku ze ściganiem karnym; oraz (ii) ochronę danych osobowych w kontekście takiej współpracy. Materialną podstawę prawną stanowią zatem art. 82 ust. 1 i art. 16 ust. 2 TFUE.

- **Kompetencja Unii**

Protokół określa zasady w dziedzinie wzajemnej pomocy w sprawach karnych. Co do zasady wchodzi to w zakres kompetencji dzielonych między Unią a państwami członkowskimi zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. j) TFUE. Ponadto Protokół określa zasady w dziedzinie ochrony danych osobowych.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 TFUE Unia ma wyłączną kompetencję do zawierania umów międzynarodowych w zakresie, w jakim ich zawarcie może wpływać na wspólne zasady lub zmieniać ich zakres. Niektóre części Protokołu, w szczególności jego przepisy dotyczące ochrony danych osobowych, należą do dziedziny objętej w znacznym stopniu przepisami wewnętrznymi, na które te części mogą oddziaływać lub których zakres mogą zmieniać.

Protokół wchodzi zatem w zakres wyłącznej kompetencji zewnętrznej Unii. Podpisanie Protokołu przez państwa członkowskie w interesie Unii może zatem nastąpić na podstawie art. 16 ust. 2, art. 82 ust. 1 i art. 218 ust. 5 TFUE.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Nie dotyczy.

- **Proporcjonalność**

Cele Unii w odniesieniu do niniejszego wniosku przedstawione w sekcji „Przyczyny wniosku” powyżej można osiągnąć jedynie poprzez zawarcie wiążącej umowy międzynarodowej przewidującej niezbędne środki współpracy przy jednoczesnym

zapewnieniu odpowiedniej ochrony praw podstawowych. Protokół przyczynia się do osiągnięcia tego celu. Ponadto przystąpienie do umowy wielostronnej takiej jak Protokół jest skuteczniejsze niż podejmowanie negocjacji z poszczególnymi państwami niebędącymi członkami UE na poziomie dwustronnym. Postanowienia Protokołu ograniczają się do tego, co jest konieczne do osiągnięcia jego głównych celów. Zapewniają one właściwą równowagę między potrzebą zapewnienia skutecznej współpracy sądowej a ochroną praw podstawowych osób, których dotyczą środki objęte Protokołem.

- **Wybór instrumentu**

Niniejszy wniosek w sprawie decyzji Rady zostaje przedłożony zgodnie z art. 218 ust. 5 TFUE, który przewiduje przyjęcie przez Radę decyzji upoważniającej państwa członkowskie do podpisania umowy w interesie Unii. Nie istnieje żaden inny instrument prawny, który mógłby posłużyć do osiągnięcia celu wyrażonego w niniejszego wniosku.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Nie dotyczy

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Nie dotyczy

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Nie dotyczy

- **Ocena skutków**

Istotne skutki przedstawiono w niniejszym uzasadnieniu.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Nie dotyczy

- **Prawa podstawowe**

Protokół określa zabezpieczenia umożliwiające państwom członkowskim UE przestrzeganie zobowiązań w zakresie praw człowieka wynikających z prawa międzynarodowego, unijnego i krajowego. Zabezpieczenia te zapobiegają również nadużywaniu tego instrumentu przez państwa strony do popełniania lub uzasadniania naruszeń praw człowieka.

Protokół obejmuje środki współpracy międzynarodowej w sprawach karnych, takie jak: (i) procedury wzajemnej pomocy; (ii) procedurę powiadamiania w odniesieniu do użycia technicznych środków rejestrujących w sytuacjach pilnych; oraz (iii) procedurę powiadamiania w odniesieniu do przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych na terytorium innej strony bez jej pomocy technicznej. Takie procedury mogą mieć wpływ na prawa podstawowe, takie jak prawo do rzetelnego procesu sądowego, prawo do prywatności i prawo do ochrony danych osobowych. W Protokole zastosowano podejście oparte na prawach oraz przewidziano warunki i zabezpieczenia zgodne z międzynarodowymi instrumentami dotyczącymi praw człowieka, w tym z Konwencją Rady Europy o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. Protokół zawiera w szczególności specjalne przepisy dotyczące ochrony danych osobowych. W razie potrzeby Protokół stanowi podstawę dla stron do składania zastrzeżeń, deklaracji lub notyfikacji. Zawiera on również dodatkowe podstawy do odmowy współpracy w odpowiedzi na wniosek o wzajemną pomoc lub powiadomienie w szczególnych sytuacjach. Ponadto umożliwia on ograniczenie

stosowania procedury powiadamiania do niektórych przestępstw lub zakaz gromadzenia danych w prywatnych domach i miejscach niedostępnych publicznie.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu na budżet Unii. Państwa członkowskie UE mogą ponieść jednorazowe koszty związane z wdrożeniem Protokołu, a koszty ponoszone przez organy państw członkowskich mogą umiarkowanie wzrosnąć ze względu na oczekiwany wzrost liczby wniosków o współpracę międzynarodową.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Plan y wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Nie istnieje plan wdrożenia. Wynika to z faktu, że państwa członkowskie będą zobowiązane do wdrożenia Protokołu po jego podpisaniu i ratyfikacji.

• Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku

Art. 1 Protokołu dotyczy kanałów komunikacji, z których należy korzystać w przypadku wniosków o wzajemną pomoc, spontanicznej wymiany informacji, wniosków dotyczących rejestrów sądowych oraz wniosków o odpisy orzeczeń skazujących oraz orzeczeń o zastosowaniu środków, a także dostarczania informacji w związku z postępowaniem. Zastępuje on art. 15 konwencji z 1959 r., zmieniony art. 4 drugiego protokołu dodatkowego, jak również art. 21 ust. 1 konwencji z 1959 r. W art. 1 jako preferowaną metodę określono bezpieczne środki komunikacji elektronicznej. Przepis ten doprecyzowuje wykaz właściwych organów, które mogą składać konkretne wnioski w zależności od ich przedmiotu.

Art. 2 Protokołu dotyczy przesłuchań w trybie wideokonferencji i zastępuje art. 9 drugiego protokołu dodatkowego. Artykuł ten odzwierciedla rozwój praktyk, które pojawiły się podczas pandemii COVID-19, i w stosownych przypadkach pozwala na większą elastyczność w wyborze przesłuchania w trybie wideokonferencji. Określono w nim procedurę wnioskowania o przesłuchanie świadka lub biegłego w trybie wideokonferencji zgodnie z wskazanymi w tym artykule zasadami, które ustanawiają niezbędne gwarancje. Strona wezwana będzie zobowiązana do wyrażenia zgody na takie przesłuchanie, pod warunkiem że korzystanie z wideokonferencji nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami jej prawa oraz że dysponuje ona środkami technicznymi umożliwiającymi przeprowadzenie tego przesłuchania. Strony mogą, według własnego uznania, umożliwiać wideokonferencje z udziałem oskarżonego lub podejrzanego, ale wyłącznie za zgodą właściwych organów sądowych i danej osoby, zgodnie z prawem krajowym i odpowiednimi instrumentami międzynarodowymi.

W art. 3 Protokołu ustanowiono ramy stosowania technicznych urządzeń rejestrujących, które rejestrują położenie, dźwięk lub obraz na terytorium innej strony. Artykuł stanowi, że w miarę możliwości wnioski o prowadzenie takiego nadzoru na terytorium innej strony należy składać z wyprzedzeniem. Strona wezwana może odmówić wykonania wniosku, jeżeli zgodnie z jej prawem takie rejestrowanie nie byłoby dozwolone w analogicznej sprawie krajowej. Wnioski mogą również zostać odrzucone z przyczyn określonych w art. 2 i 5 konwencji z 1959 r. Obejmują one przypadki, gdy wniosek dotyczy przestępstwa, które strona wezwana uznaje za przestępstwo polityczne lub przestępstwo z nim związane, lub gdy strona wezwana uznaje, że realizacja wniosku może naruszyć jej suwerenność, bezpieczeństwo, porządek publiczny lub inne podstawowe interesy. W art. 3 przewidziano również sytuacje pilne, w których nie jest możliwe złożenie wniosku z wyprzedzeniem przed wprowadzeniem technicznego urządzenia rejestrującego do innego państwa. W takich przypadkach strona używająca urządzenia jest

zobowiązana do natychmiastowego powiadomienia drugiej strony. Strona powiadamiana ma obowiązek jak najszybciej i nie później niż w ciągu 96 godzin wskazać, czy urządzenie może pozostać aktywne lub czy zatwierdza wcześniejsze działania. Jeżeli zgodnie z prawem strony powiadamianej prowadzenie takiego rejestrowania nie byłoby dozwolone w analogicznej sprawie krajowej, może ona postanowić, że rejestrowanie nie zostanie przeprowadzone lub że należy je zakończyć. Procedura przewiduje także możliwość nałożenia przez stronę powiadamianą określonych warunków, w tym: (i) aby materiał już zarejestrowany w czasie, gdy osoba, której dotyczy środek, znajdowała się na jej terytorium, nie mógł zostać wykorzystany albo mógł zostać wykorzystany jedynie pod pewnymi warunkami; (ii) aby kontynuowanie lub zatwierdzenie rejestrowania było uzależnione od złożenia formalnego wniosku o wzajemną pomoc; lub (iii) aby dane zarejestrowane na jej terytorium zostały częściowo lub całkowicie zniszczone. Strona powiadamiająca nie może wykorzystywać zapisów jako dowodu w postępowaniu karnym bez wyraźnego upoważnienia od strony powiadamianej. W art. 3 przewidziano również możliwości złożenia przez strony deklaracji, że będą stosować pewne ograniczenia w procedurze powiadamiania. Takie ograniczenia mogą obejmować zakaz gromadzenia danych w prywatnych domach i w miejscach niedostępnych publicznie lub ograniczenie zezwoleń do postępowań przygotowawczych dotyczących niektórych przestępstw.

W art. 4 Protokołu określono ramy umożliwiające stronom zwrócenie się do innej strony o przechwytywanie przekazów telekomunikacyjnych w kontekście postępowań przygotowawczych. Strona wezwana może odmówić wykonania wniosku na tej samej podstawie, na jakiej może odmówić w przypadku wniosków składanych na podstawie art. 3. Strona wezwana może również nałożyć warunki dotyczące wykonania wniosku, takie jak wymóg zniszczenia nieistotnych zarejestrowanych danych, obowiązek powiadomienia osoby, której komunikacja była przechwytywana, po zastosowaniu środka, ograniczenie wykorzystania dowodów do celów określonych we wniosku, lub wszelkie inne warunki mające zastosowanie w analogicznej sprawie krajowej. Organy sądowe strony wezwanej mogą przed przekazaniem ich stronie wzywającej zniszczyć te części zapisów, które uznają za nieistotne lub objęte klauzulą poufności wymiany informacji między prawnikiem a klientem. W art. 4 pozwala się również stronom na stosowanie, za obopólną zgodą, procedury powiadamiania przewidzianej w art. 3 w odniesieniu do przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych na terytorium innej strony bez pomocy technicznej tej strony.

W art. 5 Protokołu określono zasady dotyczące pokrywania kosztów związanych ze świadczeniem wzajemnej pomocy; zastąpiono nim art. 20 konwencji z 1959 r. w brzmieniu nadanym jej art. 5 drugiego protokołu dodatkowego. Artykuł ten zawiera wykaz konkretnych kosztów, które zwraca strona wnioskująca, chyba że strony postanowią inaczej. Wykaz tych kosztów został rozszerzony o „koszty ponoszone przez operatorów telekomunikacyjnych lub dostawców usług w związku z realizacją wniosków o przechwytywanie przekazów telekomunikacyjnych, a także, w stosownych przypadkach, koszty transkrypcji, dekodowania i deszyfrowania przechwyconych komunikatów”.

Art. 6 Protokołu dotyczy kwestii terminowego wykonywania wniosków o wzajemną pomoc w sprawach karnych. Ustanawia ogólną zasadę, zgodnie z którą takie wnioski rozpatruje się z taką samą pilnością i takim samym priorytetem jak analogiczne sprawy krajowe.

Art. 7 Protokołu dotyczy ochrony danych i zastępuje art. 26 drugiego protokołu dodatkowego. Stanowi on, że dane osobowe przekazane w wyniku wykonania wniosku złożonego na podstawie konwencji lub protokołów do niej mogą być wykorzystywane przez stronę otrzymującą wyłącznie (i) w postępowaniach, do których ma zastosowanie konwencja lub którekolwiek z protokołów do niej; (ii) w bezpośrednio powiązanych postępowaniach sądowych lub administracyjnych lub (iii) na potrzeby zapobiegania bezpośredniemu

i poważnemu zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego. Dane mogą być wykorzystywane do innych celów, jeżeli strona przekazująca lub osoba, której dane dotyczą, wyrażą na to uprzednią zgodę. Strony mogą odmówić przekazania danych osobowych uzyskanych w wyniku wykonania wniosku złożonego na podstawie konwencji lub protokołów do niej, jeżeli dane te są chronione na mocy ich ustawodawstwa krajowego lub gdy strona otrzymująca dane nie jest związana Konwencją Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych (ETS nr 108), zaktualizowaną protokołem zmieniającym tę konwencję (CETS nr 223), chyba że strona otrzymująca zobowiąże się do zapewnienia tym danym ochrony wymaganej przez stronę przekazującą. Którakolwiek ze stron, która przekazuje dane osobowe uzyskane w wyniku wykonania wniosku złożonego na podstawie konwencji lub protokołów do niej, może zażądać od strony otrzymującej informacji o sposobie wykorzystania tych danych. Ponadto którakolwiek ze stron może, w drodze deklaracji, zastrzec, że w ramach procedur, w odniesieniu do których mogłaby odmówić przekazywania lub wykorzystywania danych osobowych zgodnie z postanowieniami konwencji lub jednego z protokołów do niej lub ograniczyć te działania, dane osobowe przekazywane przez nią innej stronie nie mogą być wykorzystywane przez tę stronę bez uprzedniej zgody strony przekazującej.

Pozostałe artykuły Protokołu przewidują: polubowne rozwiązywanie problemów związanych z interpretacją konwencji i protokołów do niej (art. 8); podsumowanie sposobu, w jaki postanowienia Protokołu odnoszą się do istniejących postanowień konwencji i protokołów dodatkowych do niej (art. 9); zasady regulujące podpisanie Protokołu przez strony i jego wejście w życie (art. 10); przystąpienie do Protokołu (art. 11); zakres terytorialny stosowania (art. 12); zastrzeżenia i deklaracje (art. 13); wypowiedzenie (art. 14) oraz notyfikacje (art. 15). W szczególności art. 9 stanowi, że postanowienia Protokołu pozostają bez uszczerbku dla art. 26 konwencji z 1959 r. Wspomniane postanowienie dotyczy związku między konwencją z 1959 r. a innymi umowami i umożliwia stronom, które udzielają wzajemnej pomocy na podstawie jednolitego ustawodawstwa, wyłączenie stosowania konwencji z 1959 r. we wzajemnych stosunkach i powiadomienie o tym Sekretarza Generalnego Rady Europy.

Wniosek

DECYZJA RADY**upoważniająca państwa członkowskie do podpisania, w interesie Unii Europejskiej,
Trzeciego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej
w sprawach karnych**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 16 ust. 2 i art. 82 ust. 1 w związku z jego art. 218 ust. 5,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Trzeci protokół dodatkowy do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych (zwany dalej „Protokołem”) został przyjęty przez Komitet Ministrów Rady Europy w dniu 4 czerwca 2025 r. i ma zostać otwarty do podpisu w dniach 18–19 września 2025 r.
- (2) Protokół przewiduje procedury, które usprawniają i ułatwiają wzajemną pomoc prawną. Państwa członkowskie, które staną się jego stroną, powinny wspierać działania Unii Europejskiej na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej oraz innych form przestępczości na szczeblu międzynarodowym. Ułatwia on współpracę między państwami członkowskimi będącymi Stronami Protokołu a Stronami z państw trzecich, a zarazem zapewnia wysoki poziom ochrony osób fizycznych. W związku z tym Protokół zawiera specjalne przepisy dotyczące ochrony danych osobowych, które przekazuje się Stronom z państw trzecich w ramach tej współpracy.
- (3) Unia ma kompetencje do przyjmowania przepisów w dziedzinach objętych Protokołem i skorzystała z nich poprzez przyjęcie różnych aktów prawnych, takich jak dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/41/UE⁽¹⁾ oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680⁽²⁾. Niektóre części Protokołu, takie jak przepisy dotyczące ochrony danych osobowych, należą do dziedzin objętych w znacznym stopniu wspólnymi zasadami w rozumieniu art. 3 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na które Protokół może oddziaływać lub których zakres może zmieniać.
- (4) Szereg zastrzeżeń, deklaracji i notyfikacji może mieć istotne znaczenie dla zapewnienia zgodności Protokołu z prawem i politykami Unii, dla jednolitego

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/41/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (Dz.U. L 130 z 1.5.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj>).

stosowania Protokołu przez państwa członkowskie w ich stosunkach ze Stronami z państw trzecich oraz dla jego skutecznego stosowania. Jednakże w chwili podpisania ani przed przyjęciem decyzji Rady upoważniającej państwa członkowskie do ratyfikowania Protokołu w interesie Unii państwa członkowskie nie składają zastrzeżeń, deklaracji ani notyfikacji.

- (5) Państwa członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy ustanowionej rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939⁽³⁾ zapewniają, aby Prokuratura Europejska mogła, w ramach wykonywania swoich właściwości określonych w art. 22, 23 i 25 tego rozporządzenia, wnioskować o współpracę na podstawie Protokołu w taki sam sposób jak prokuratorzy krajowi tych państw członkowskich.
- (6) Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁽⁴⁾ skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię w dniu [...] r.
- (7) [Zgodnie z art. 3 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Irlandia powiadomiła [pismem z dnia] o chęci uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej decyzji.] [OR] [Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, bez uszczerbku dla art. 4 tego Protokołu, Irlandia nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej decyzji i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.]
- (8) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Królestwa Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Królestwo Danii nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej decyzji i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.
- (9) Unia nie może podpisać Protokołu, ponieważ jego Stronami mogą być jedynie państwa. Do podpisania Protokołu należy zatem upoważnić państwa członkowskie, działające wspólnie w interesie Unii,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym upoważnia się państwa członkowskie do podpisania, w interesie Unii, Trzeciego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych (zwanego dalej „Protokołem”)⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

⁽⁵⁾ Tekst Protokołu zostanie opublikowany wraz z decyzją upoważniającą do jego ratyfikacji.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący
[...]*